

23. Představitelé české poezie 2. pol. 20. stol.

Charakter poezie jako takové (srovnej s prózou).

Po válce erupce poezie - ze šuplíků a také pozitivní „díkuvzdání“ reakce na osvobození (např. V. Holan - Panychida, Rudoarmějci; J. Seifert - Přílba hlíny; Jan Zahradníček - La Saletta; Fr. Halas - Barikáda ad.), kvalita různá - dokument/patos/ideologické/kvalitní.

Koncem 40. let někteří pochlebovači Stalina, např. Vítězslav Nezval, Konstantin Biebl, Pavel Kohout ad.

Tendence a osobnosti 40. - 60. let

Bibli je Štollových Tricet let bojů za českou socialsitickou poezii (1950).

Skupina 42 - civilismus, protiklad meditativní; konec r. 1948, Josef Kainar, Jiří Kolář.

Skupina Ra - surrealismus, ale bez psychického automatismu

Schematismus - vede díky politice; umět popsat. Frézismus = uplatnění teorie socrelu, popisná oslava dělnické práce, rétorická agitace a přihlouplá víra ve světlejší zítřky. Pracující do literatury - dělníkovi tužku a papír a piš.

Květnáci - mladí a program „poezie všedního dne“. V souladu s pomalým odkrýváním kultu osobnosti zde projev neorealismu - piší o světě každodennosti - nepatetické, prosté, racionální. - Karel Šiktanc - Artéska studna (1964)

Host do domu (1954) - brněnská skupina, úloha při prosazování demokratických ideálů i zemi v 60. letech; zde začíná Milan Kundera (Monology - poprvé eroticismus a protest proti stereotypu - práce/partner), Milan Uhde, Oldřich Mikulášek, Josef Kainar.

60. léta - uvolnění individuality, vydáváno téměř vše, nástup nové generace, jež se chce distancovat od 50. let. Vynikající díla od klasiků - Seifert, Holan, Hrubín ad.

Existenční problémy Kainar, pocit vydědění Hrabě, meditativní Holan, experimenty Kolář, surrealismus, katolická, písňové texty. Následující dva -

Václav Hrabě (1940-1965)

Předčasně zesnulý a poté legenda u mladých lidí. Vyvrženec typu prokletého básníka, který chce žít naplno a má rád blues. Mišík zhudebnil např. Variaci na renesanční téma. - Blues v modré a bílé (1977)

Josef Kainar (1917-1971)

Na mladé - dlouhé vlasy, džínsy a diskotéky - působí podobně jako Hrabě. Po válce politická poezie, pak však odklon. - Nové mýty (1946) - antipoetičnost (drsný, hovorový jazyk, sarkasmus) svět je krutý a nemilosrdný, např. Stříhali dohola malého chlapceka.

Osobnosti

Jaroslav Seifert (1901-1986)

60 let vytvářel poezii nejvyšších kvalit, Nobelova cena 1984. Pražák. Poslední představitel generace wolkrovsko-nezvalovské z 20. let dvacátého stol. Osobitá poetika a zároveň vývoj dle období.

Proletář

- Město v slzách (1921)

Poetismus

- Na vlnách TSF (1925)

Čistá lyrika 30. - 60. let

Zde nejpůsobivější. Melodická a čistá lyrika - milostná, domov, Praha, vzpomínky, maminka.

- Kamenný most (1944) - oslovující procházka po pražských památkách; třetí z protiválečných souborů.

- Přílba hlíny (1945) - na osvobození

- Píseň o Viktorce (1950) - Božena Němcová jako s osudem Viktorky; záminka oficiální kritiky k útočné kampani

- Maminka (1954) - z nejslavnějších sbírek;

nejintimněji, prostě a vroucně s nádechem smutku o mamince; bez sentimentu a metafor.

Reflexivní od 60. let

Po 9-ti letém odmlčení z nemoci pryč verš a melodičnost ve prospěch střizlivost.

- Morový sloup (1981) - zakázaná sbírka, hořce o okupaci a lásce a ženách, jež mu jsou odepřeny, ježto věkem hledí ke smrti.

- Všecky krásy světa - cenzurované memoáry

Vláda z něj dělala jakoby nezakázaného (vydávali m ustarší díla), skrývali jeho podpis na Chartě 77.

Oldřich Mikulášek (1910-1985)

Myslitelsky ke smyslu života, v díle od temnosti k radostem (halasovský typ).

- Ortely a milosti

František Hrubín (1910-1971)

Umělec, který se nezpronevěřil. Hluboce přemýšlel. Tvorba pro děti nejlepší 20. stol., poklad čs literatury (dětskou dušičku snad až do smrti). Filmy Otakar Vávra.

- Cikády (1943) - země je jistota

- Hirošima (1945) - velmi zjitřující reflexe hrozby zbraní, reakce na Hirošimu. Kritice se nelíbil pesimismus (Půjďte cestou socialismu, nebo radši vyjadřovat smutek pro imperialisty?)

- Romance pro křídlovku (1962) - poema o první lásce, slovesné mistrovství, kouzelná záležitost.

- Kráska a zvíře - drama

- Zvířátka a Petrovští (1947), Špalíček pohádek

Jan Skácel (1922-1989)

Ryzí charakter a humanismus - viz písně Hradišťanu. Linie Halas, Kainar - básně obrazy - jeden motiv a rozvíjet. Jeho filosofie - jednotný řád, zakotvení do přírody.

- Naděje s bukovými křídly (1983)

Jiří Kolář (1914)

Časem výtvarník.

- Prométheova játra (1950) - obyčejný život za totality, úvahy o politice - hnus totality, totální realismus.

Ivan Diviš (1924)

1969 exil a nenávisť k normalizaci v díle. Jazyk s vysoce expresivními výrazy, vodopád drsných metafor, navíc složitých s neologismy.

Václav Havel

- Antikódy - znát.

Ivan Wernisch (1942)

Josef Hiršal (1920) - experimentální, - JOB BOJ Jiří Žáček (1945) - kráné verše s humorem, epigramy, - Okurková sezóna, - Text-appeal

Underground a zpívaná poezie

Jen u nás a v SSSR oba fenomény tak vyvinuté. Ovlivnily několik generací. Kvalita klísavá, ale promluvíli nahlas.

Underground

Nezávislost na oficiální kultuře a režimu.

40. léta edice Půlnoc (Bondy, Hrabal, Boudník). Normalizace zákazy rockových skupin -> rozšíření.

Ne všem bylo jasné, že nihilismus, dekadence, pohrdání a vulgarita jsou atributy sociální, ne estetické.

Zpráva o III. českémhudebním obrození (1977) - M. Jirous mj. manifest undergroundové kultury.

Plastic People of the Universe

Vznik 1968. Vzpoua, protest proti tehdejšímu stylu a životu. Texty syrové, útočné, vulgární atp., vliv beatníků. Texty Egon Bondy. Osoby - Ivan Martin Jirous, Milan Hlavsa.

Egon Bondy (Zbyněk Fišer, 1930)

Marxista, život na hranici legality. Počátky tvorby s pražskými surrealisty, pak Bondy-Hrabal-Boudník (Něžný barbar).

Bondyovské je provokativně naivistické a hospodsky exhibicionistické. Svědectví o životě intelektuála za totality na okraji společnosti.

- Totální realismus (1950) - totální realismus - hnus a pohrdání vším obvyklým.

Ivan Martin Jirous „Magor“ (1944)

Teortik umění, undergroundu, básník. Znát ho jako ikonu undergroundu.

- Magorovy labutí písně (1986) - psáno do paměti ve Valdčích, musel se naučit všechno nazpaměť. Opak magorovského bouřliváctví, hovory s Bohem reynekovské porodokmenu.

J. H. Krchovský (1960)

Neodekadent, cynismus a ironický humor velmi populární.

Jáchym Topol (1962)

Texty pro Psi vojáky, osobnost nové undergroundové vlny. Otec Josef byl velkým dramatikem, bratr Filip hudebníkem. Román Sestra.

Písňové texty - protest songy

Jediná možnost, jak v bezprostředním styku s divákem vyjádřit názor a burcovat. S uměleckou hodnotou jako viz výše - ale také společenská úloha; některé vedle kalsiků.

Karel Kryl (1944-1994)

Osobnost 60. leta normalizace. 1969 v Mnichově. Znát problematiku. Nekompromisní romantik, střídání humoru a existenciální úzkosti. Vynikající hlas.

- Bratříčku, zavírej vrátka (1968) - LP; tehdy až mytologické vyznění.

- Kniška Karla Kryla (1972) - texty

Jaroslav Hutka (1947)

Vladimír Merta (1946) - Renesanční osobnost a nejoriginálnější mezi folkaři.

Vlastimil Třešňák (1950)

Jan Vodňanský (1941)

Spolupráce s petrem Skoumalem

Jaromír Nohavica, Karel Dobeš, Jiří Dědeček.